

86 § Valtuustoaloite Puhelinten käyttökielto perusopetuksen koulupäivän ajan

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta 19.11.2024 § 86

Toimialajohtajan päätösehdotus

Sivistys- ja hyvinvointilautakunta kehottaa kaikkia Iisalmen kouluja etsimään yhdessä perheiden ja oppilaiden kanssa lain mukaisia toimintatapoja, joilla varmistetaan se, että kännykkää ei käytetä oppitunnilla siten, että se häiritsee oppilaan oppimista.

Aloite todetaan loppuun käsitellyksi.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Toimialajohtaja Kirsi-Tiina Ikonen, p. 040 830 4336

Perussuomalaisen valtuustoryhmä jätti valtuustoaloitteen puhelinten käyttökiellosta perusopetuksen koulupäivien aikana.

Aloitteessa kiinnitetään huomiota tärkeään asiaan. Nykylainsäädäntö ei kuitenkaan mahdollista matkapuhelinten täyskieltoa kouluissa. Opetus- ja kulttuuriministeriö valmistelee parhaillaan hallitusohjelman mukaisesti lakiesitystä puhelimen käytön rajoittamisesta. Lain tultua voimaan tullaan Iisalmen kaupungin koulujen käytännöt muokkaamaan sen mukaisiksi.

Koulut ja oppilaitokset voivat jo nykylainsäädännön mukaan kieltää järjestyssäännöissään puhelimen käytön oppituntien aikana. Mobiililaitteiden käyttöä ei voida kokonaan kieltää välitunneilla tai muina aikoina, jolloin opetusta ei anneta. Yksittäistapauksissa voidaan kuitenkin puuttua mobiililaitteiden käyttöön välitunneilla, jos laitetta käytetään esimerkiksi kiusaamis- tai häiritsemistarkoituksessa.

Iisalmen kaupungin koulujen järjestyssääntöihin asia on kirjattu seuraavasti: Puhelinten ja muiden elektronisten laitteiden häiritsevä käyttö oppituntien tai muun opetussuunnitelman mukaisen opetuksen aikana on kielletty.

Omaa puhelinta voi käyttää silloin, kun opettaja antaa siihen luvan. Puhelimen häiritsevää käyttöä on kaikki se, mikä ei liity oppituntiin tai opettajan antamiin tehtäviin. Perusopetuksessa opettaja tai rehtori voivat ottaa oppilaalta opetusta tai oppimista häiritsevän puhelimen pois. Perusopetuslain 36 g §:n 1 momentin mukaan opettajan tai rehtorin 36 d §:n perusteella haltuun ottama häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle oppitunnin tai

koulun tilaisuuden päättymisen jälkeen. Jos on todennäköistä, että häirintä oppitunnin jälkeen jatkuu, häirintään käytetty esine tai aine tulee luovuttaa oppilaalle viimeistään työpäivän päättyessä.

Puhelimen käyttö voidaan sallia myös silloin, jos oppilaalla tai opiskelijalla on terveyteen tai oppimiseen liittyviä erityistarpeita, joissa puhelinta tarvitaan. Näistä sovitaan erikseen koulun tai oppilaitoksen kanssa.

Nykylainsäädäntö sallii sen, että opettaja käskee oppilasta tai opiskelijaa laittamaan puhelimensa esimerkiksi taskuun tai reppuun, jossa se ei häiritse. Kännykkäparkkia voidaan myös käyttää, mutta sen on eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen kännyköiden poiskeräämistä koskevan ratkaisun perusteella perustuttava vapaaehtoisuuteen. Eduskunnan oikeusasiamies on eräässä ratkaisussaan todennut, että perustuslain 15 §:ssä jokaiselle taattu omaisuuden suoja koskee myös perusopetuksen oppilaiden matkapuhelimia. Kenelläkään ei ole ilman lakiin perustuvia valtuuksia oikeutta vaatia oppilasta luovuttamaan puhelimensa hallintaa. Tästä ei voi poiketa edes huoltajien ja oppilaiden yhdessä sopimilla pelisäännöillä, sillä vaikka pelisäännöt olisi laadittu yhdessä ja oppilaat ja huoltajat olisivat sitoutuneet niitä noudattamaan, perusoikeuksista ei voida sopimuksella luopua oppilasta tai huoltajaa sitovasti.

Kaikilla koulutusasteilla oppilas tai opiskelija voidaan määrätä myös poistumaan luokasta, jos hän ei kehotuksista huolimatta laita puhelinta pois, vaan jatkaa sillä oppitunnin häiritsemistä.

Välitunnilla puhelimen käyttöä voidaan rajoittaa, mutta ei kieltää kokonaan, sillä välttämätön yhteydenpito esimerkiksi huoltajaan on sallittava. Koko päivän kestävä kännykkäkielto ei siis ole mahdollista.

Kännyköiden haitoista huolimatta digitaalisten välineiden ja sovellusten käyttäminen on osa opetussuunnitelman mukaista opetusta eri asteilla. Joissakin Iisalmen kouluissa on käytössä kännykkäparkki, joissakin taas on sovittu, että puhelimet pidetään repuissa koulupäivän ajan.

Alle 15-vuotiaan osalta huoltaja päättää, tuoko lapsi oman mobiililaitteensa kouluun. Huoltajalla on siis halutessaan mahdollisuus rajata lapsen kännykän käyttöä koulussa.

Muutoksenhaku

1A. Päätöksestä ei saa tehdä valitusta tai oikaisuvaatimusta, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalaki 136 §.

Otto-oikeus

Kaupunginhallitus

Toimenpiteet, otteet

Kaupunginvaltuusto

Aloitteen tekijä

Asianhallintavastaava

Oheisaineisto

Puhelinten käyttökielto perusopetuksen koulupäivän ajan, ei verkkojulkainen

Kaupunginhallitus 28.10.2024 § 235

Kaupunginjohtajan päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee aloitteen tiedoksi ja lähettää sen valmisteltavaksi sivistys- ja hyvinvointitoimialalle. Aloite on käsiteltävä 7.4.2025 mennessä.

Päätös

Hyväksyttiin.

Valmistelu

Hallintojohtaja Niina Puumalainen, p. 0400 771 092

Perussuomalaisten valtuustoryhmä jätti valtuustoaloitteen puhelinten käyttökiellosta perusopetuksen koulupäivien aikana kaupunginvaltuuston kokouksessa 7.10.2024 § 65.

Oppilaiden hyvinvoinnin ja oppimisympäristön kehittäminen ovat ensisijaisia tavoitteita koulutuksen järjestämisessä. Koulupäivän aikana tapahtuva puhelinten käyttö aiheuttaa monenlaisia haasteita niin oppimiselle kuin sosiaaliselle kanssakäymiselle. Tämän vuoksi esitämme, että Iisalmen kouluissa otetaan käyttöön täydellinen puhelinten käyttöä koskeva kielto koko koulupäivän ajan.

Perustelut täydelliselle puhelinkiellolle:

1. Sosiaalisuuden lisääntyminen ja vuorovaikutustaitojen parantuminen: Puhelimet häiritsevät oppilaiden keskittymistä toisiinsa ja vähentävät aitoa vuorovaikutusta. Ilman puhelimia oppilaat joutuvat olemaan aktiivisesti vuorovaikutuksessa toistensa kanssa kasvokkain, mikä vahvistaa sosiaalisia taitoja, yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.
2. Koulukiusaamisen vähentäminen: Sosiaalisen median ja viestintäkanavien kautta tapahtuva kiusaaminen on valitettavan yleistä, ja usein tämä

kiusaaminen jatkuu koulupäivän aikana puhelimien välityksellä. Täydellinen puhelinkielto vähentää kiusaamisvälineitä ja ehkäisee koulukiusaamista tehokkaammin, koska puhelimia ei voi käyttää koulupäivän aikana kiusaamiseen.

3. Oppimistulosten paraneminen: Useat tutkimukset osoittavat, että oppilaiden keskittyminen ja oppimistulokset paranevat merkittävästi, kun puhelimia ei käytetä koulupäivän aikana. Puhelinten jatkuva käyttö hajottaa keskittymistä ja aiheuttaa riippuvuutta, mikä vaikeuttaa oppimistilanteisiin keskittymistä. Ilman puhelimia oppilaat voivat keskittyä täysipainoisesti oppimiseen ja tehtäviinsä.

4. Unenlaadun ja mielenterveyden parantuminen: Monilla nuorilla jatkuva puhelimen käyttö on yhteydessä lyhyempiin yöuniin ja heikentyneeseen unenlaatuun. Ilman puhelimia koulupäivän aikana oppilaat saavat tauon jatkuvasta virikkeiden tulvasta, mikä voi parantaa heidän yleistä hyvinvointiaan ja palauttaa tasapainoa heidän arkeensa. Tämä voi myös auttaa vähentämään ahdistuneisuutta ja masennusta, jotka ovat yhteydessä jatkuvaan älylaitteiden käyttöön.

5. Vastuullisen ja tietoisien digikäytön opettaminen: Täydellinen puhelinkielto kouluajalla antaa mahdollisuuden opettaa oppilaille digivälineiden vastuullista ja hallittua käyttöä. Kun puhelinten käyttöä rajoitetaan, oppilaille voidaan korostaa, että digitaalisten laitteiden käyttö on osattava hallita ja sitä on käytettävä harkiten ja tarpeeseen perustuen.

6. Fyysinen aktiivisuus ja liikkuminen lisääntyvät: Ilman puhelimia oppilaat viettävät todennäköisemmin välitunnit aktiivisesti ulkona liikkuen ja leikkien, mikä tukee oppilaiden fyysistä hyvinvointia ja liikkumista.

Esimerkkejä toteutuksista Suomessa ja ulkomailla:

- Suomessa on jo useita kouluja ja paikkakuntia, joissa puhelinten käyttöä on rajoitettu tai kielletty kokonaan koulupäivän aikana. Esimerkiksi Vihdin kunnassa otettiin käyttöön täyskielto puhelinten käytölle kaikilla kouluasteilla vuonna 2019. Koulupäivän aikana puhelimet on jätettävä pois oppitunneilta, mikä on parantanut oppilaiden keskittymistä ja vähentänyt kiusaamistilanteita.
- Ranskassa valtakunnallinen puhelinkielto otettiin käyttöön vuonna 2018 kaikissa peruskouluissa ja lukioissa. Ranskan esimerkin mukaisesti kielto on vähentänyt oppilaiden riippuvuutta älylaitteista ja parantanut koulutyöhön keskittymistä merkittävästi.

Aikataulu ja toteutus:

Esitämme, että Iisalmen kouluihin luodaan seuraava selkeä aikataulu puhelimien täyskiellon käyttöönottoon:

1. Suunnitteluvaihe (0-3 kuukautta): Laaditaan koulukohtaiset suunnitelmat puhelinten käytön valvontaa ja mahdollisten poikkeustilanteiden hallintaa

varten. Suunnitelmat tehdään yhteistyössä rehtorien, opettajien ja oppilaskuntien kanssa.

2. Koulutus ja tiedotus (3-6 kuukautta): Järjestetään opettajille, koulun henkilökunnalle ja oppilaille tiedotustilaisuuksia sekä koulutusta puhelinten käytön rajoitusten tavoitteista ja käytännöistä. Tiedotetaan myös huoltajia päätöksestä ja sen tavoitteista oppilaiden hyvinvoinnin kannalta.

3. Käyttöönotto (6-12 kuukautta): Puhelimien täyskielto astuu voimaan kaikissa Iisalmen kouluissa. Koulut ottavat käyttöön valvontakeinoja, kuten puhelinten keräämisen ja säilyttämisen koulupäivän ajaksi koulupäivän alkaessa.

4. Seuranta ja arviointi (12+ kuukautta): Ensimmäisen vuoden aikana valvotaan puhelinkieltoa aktiivisesti ja kerätään palautetta kouluilta, oppilailta ja vanhemmilta. Tarvittaessa tehdään säätöjä valvontamenetelmiin ja käytäntöihin.

Valvonta ja toteutus:

Puhelinten kerääminen oppilaiden tullessa kouluun ja niiden palauttaminen koulupäivän päättyessä on keskeinen keino valvoa puhelinten käyttöä. Jokaisessa luokassa voidaan ottaa käyttöön selkeä puhelinsäilytysjärjestelmä, kuten lukitut kaapit tai nimikoidut laatikot, joihin oppilaat jättävät puhelimensa koulupäivän ajaksi. Koulun henkilökunta valvoo kiellon toteutumista ja huolehtii siitä, että sääntöjä noudatetaan johdonmukaisesti kaikissa kouluissa.

Esitämme, että Iisalmen hyvinvointi- ja sivistyslautakunta käsittelee tämän aloitteen pikaisesti ja käynnistää valmistelut puhelinten täyskiellon toteuttamiseksi Iisalmen kouluissa.

Otto-oikeus

Ei otto-oikeutta.

Toimenpiteet, otteet

toimialajohtaja/sivistys- ja hyvinvointitoimiala
hallintosihteeri/sivistys- ja hyvinvointitoimiala

Oheisaineisto

Puhelinten käyttökielto perusopetuksen koulupäivän ajan, ei verkkojulkinen